

Data: 18.07.2025

Żydowskie Stowarzyszenie Czulent

ul. Świętego Sebastiana 36/1, 31-051 Kraków

+48 12 200 21 24, office@czulent.pl

FORMULARZ ZGŁOSZENIA UWAG/OPINII DO:

Projektu Wieloletniego programu współpracy Ministra Spraw Zagranicznych z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2026-2030.

Termin zgłaszania uwag/opinii do Projektu Programu: do 18 lipca 2025 r.

L.p.	Jednostka redakcyjna, do której odnosi się uwaga	Treść uwagi	Propozycja zapisu
1	Rozdział II. Cel główny i cele szczegółowe Programu. dodanie nowego celu szczegółowego Programu strona 4	Opisane cele szczegółowe Programu w spójny sposób odpowiadają potrzebom i wyzwaniom w ramach współpracy MSZ z organizacjami pozarządowymi (dalej zwanymi NGO). Z naszej perspektywy zasadnym i korzystnym byłoby uzupełnienie dokumentu o dodatkowy cel, który odzwierciedla i wzmacnia już podejmowane formy współpracy pomiędzy administracją publiczną a społeczeństwem obywatelskim w obszarze dyplomacji publicznej i społecznej. Współpraca ta nie tylko przynosi wartość dodaną dla skuteczności działań państwa, lecz także odzwierciedla standardy obowiązujące na poziomie międzynarodowym, gdzie konstruktywny dialog i partnerstwo pomiędzy rządem a organizacjami społecznymi są uznawane za nieodzowny element nowoczesnej dyplomacji. Przykładem takiego modelu może być współpraca MSZ z organizacjami pozarządowymi przy organizacji 7. posiedzenia grupy roboczej ds. wdrażania unijnej strategii na rzecz przeciwdziałania antysemityzmowi i wspierania życia żydowskiego, realizowanego w ramach polskiej prezydencji we współpracy z Komisją Europejską, zorganizowane w czerwcu 2025 w Gdańsku. Doświadczenia innych państw, takich jak Niemcy, Austria czy Norwegia, pokazują, że partnerskie relacje między resortami spraw zagranicznych a organizacjami	<i>dodanie podpunktu:</i> 8) rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach działań dyplomacji publicznej poprzez wspieranie i wzmacnianie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego aktywnych na arenie międzynarodowej, które promują polską perspektywę w kształtowaniu polityk, strategii, programów oraz mechanizmów wsparcia realizowanych przez organizacje i instytucje międzynarodowe, np. takie jak ONZ, Komisja Europejska, Rada Europy, OBWE, organizacje międzyrządowe i inne fora wielostronne.

		pozarządowymi wzmacniają skuteczność działań na forach międzynarodowych. Organizacje społeczne, dzięki swojej eksperckiej wiedzy, obecności w grupach roboczych i zespołach doradczych oraz udziałowi w procesach konsultacyjnych, odgrywają istotną rolę w kształtowaniu dokumentów strategicznych, programów i standardów przyjmowanych przez instytucje takie jak UE, ONZ czy Rada Europy. Włączenie ich potencjału na etapie nieformalnych negocjacji – tam, gdzie państwa członkowskie często nie mają bezpośredniego udziału – umożliwia skuteczniejsze promowanie narodowych interesów i wartości. Również w przypadku Polski, organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą pełnić uzupełniającą i komplementarną funkcję wobec działań MSZ – zarówno w projektach realizowanych w ramach mechanizmów dotacyjnych, jak i w działaniach podejmowanych niezależnie, a zgodnych z priorytetami polityki zagranicznej. Dlatego też proponowane rozszerzenie o nowy cel szczegółowy Programu stanowi odpowiedź na potrzebę systemowego ujęcia współpracy z organizacjami społecznymi jako równorzędnymi partnerami w procesie realizacji interesów Polski na arenie międzynarodowej.	
2	Rozdział IV. Zakres przedmiotowy, pierwszy akapit na stronie 8,	Obecny zapis słusznie akcentuje znaczenie wsparcia dla NGO w budowania kontaktów, jednak ogranicza się do etapu inicjowania współpracy przez polskie NGO z podmiotami zagranicznymi. Tymczasem skuteczna dyplomacja publiczna wymaga nie tylko tworzenia relacji, ale także ich rozwoju i umacniania – szczególnie wówczas, gdy organizacje podejmują działania rzecznicze lub eksperckie na arenie międzynarodowej, które wpisują się w długofalowe cele MSZ i polskiej polityki zagranicznej. Organizacje pozarządowe, które np. prowadzą dialog z instytucjami Unii Europejskiej na temat przyszłych programów czy polityk, mogą efektywniej promować polską perspektywę, jeśli mają wsparcie placówek – nie tylko formalne, ale także organizacyjne czy logistyczne. Udostępnienie przestrzeni na spotkania, pomoc w nawiązaniu kontaktów lokalnych, czy rekomendacja wobec partnerów międzynarodowych, to konkretne działania, które znacząco zwiększają skuteczność polskiego głosu w debacie międzynarodowej.	<i>zastąpienie akapitu zaczynający się od słów: Działania te w szczególności mogą ... akapitem o treści:</i> Działania te w szczególności mogą obejmować rozwijanie kontaktów z organizacjami pozarządowymi w celu współpracy przy realizacji zadań polskiej polityki zagranicznej. Placówki zagraniczne mogą nie tylko inicjować i wzmacniać relacje z polskimi organizacjami pozarządowymi, lecz również – w zakresie swoich możliwości i kompetencji – wspierać je merytorycznie, organizacyjnie i logistycznie, w tym poprzez udostępnianie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia działań z obszaru dyplomacji publicznej. Wsparcie to może obejmować także organizacje prowadzące działania zgodne z priorytetami i strategiami Ministerstwa Spraw Zagranicznych, niezależnie od tego, czy realizują one projekty finansowane ze środków publicznych w ramach postępowań dotacyjnych. Takie wsparcie może szczególnie przyczynić się do skuteczniejszego promowania polskiej perspektywy w politykach i inicjatywach realizowanych przez organizacje międzynarodowe, w tym struktury UE, Rady Europy, ONZ.

		Dlatego tak ważne jest, by zapis umożliwił placówkom wspieranie również tych organizacji, które działają poza systemem konkursowym, ale w sposób komplementarny wobec celów strategicznych państwa – zwiększając jego wpływ i widoczność w kluczowych dla obywateli procesach decyzyjnych.	
3	Rozdział V. Formy współpracy, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podpunkty w sekcji Niefinansowa współpraca z organizacjami pozarządowymi	Wymienione formy działania realnie wspierają osiągnięcie szczegółowego celu, jakim jest rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach działań dyplomacji publicznej poprzez wspieranie i wzmacnianie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego aktywnych na arenie międzynarodowej, które promują polską perspektywę w kształtowaniu polityk, strategii, programów oraz mechanizmów wsparcia realizowanych przez organizacje i instytucje międzynarodowe, np. takie jak ONZ, Komisja Europejska, Rada Europy, OBWE, organizacje międzyrządowe i inne fora wielostronne. Pozwolą one na synergię działań NGO i MSZ, oparte o wzajemny wykorzystaniu potencjału administracji rządowej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego.	Dodanie nowych punktów: • udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach nad opracowaniem strategii oraz kampanii informacyjno-promocyjnych w wybranych obszarach polityki zagranicznej oraz dyplomacji publicznej; • udzielanie rekomendacji lub listów intencyjnych organizacjom pozarządowym działającym za granicą, w celu zwiększenia ich wiarygodności wobec instytucji międzynarodowych i partnerów zagranicznych; • udostępnianie przestrzeni placówek zagranicznych (ambasad, konsulatów) na potrzeby wydarzeń organizowanych przez NGO, takich jak spotkania eksperckie, debaty publiczne, szkolenia czy działania promujące Polskę; • włączanie organizacji pozarządowych w krajowe i zagraniczne delegacje MSZ, zwłaszcza w przypadku wydarzeń o charakterze eksperckim, konsultacyjnym lub związanych z agendą tematyczną (np. prawa człowieka, zrównoważony rozwój, równość, wolność religijna); • organizacja wspólnych misji eksperckich lub obserwacyjnych w ramach działań dyplomatycznych (np. monitoring wyborów, obserwacja sytuacji humanitarnej, wizyty studyjne); • tworzenie wspólnych analiz, raportów lub stanowisk tematycznych, szczególnie w obszarach takich jak polityka rozwojowa, prawa człowieka, dezinformacja, ochrona mniejszości czy wolność wyznania; • współorganizacja seminariów, konferencji i wydarzeń promujących polskie wartości, dziedzictwo i polityki zagraniczne, zarówno w kraju, jak i za granicą, przy wsparciu merytorycznym i organizacyjnym MSZ;

			- wspieranie udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w międzynarodowych platformach dialogu i konsultacji (np. unijnych forach eksperckich, mechanizmach ONZ, Radzie Europy), również poprzez pomoc organizacyjną lub ułatwianie dostępu do takich struktur; - ułatwianie dostępu do informacji o działaniach międzynarodowych MSZ i polskich stanowiskach, m.in. poprzez robocze briefingi dla NGO, webinaria tematyczne lub udostępnianie stanowisk negocjacyjnych tam, gdzie nie mają one charakteru poufnego; - promowanie dobrych praktyk NGO w kanałach MSZ, w tym na stronach internetowych i mediach społecznościowych, jako element wspólnej narracji dyplomacji publicznej; - tworzenie wspólnych narzędzi i zasobów edukacyjnych, np. pakietów informacyjnych, infografik, przewodników po instytucjach międzynarodowych dla organizacji społecznych aktywnych na poziomie UE lub ONZ.
4	Rozdział VI. Priorytetowe zadania publiczne dodanie punktu 6)	Dodanie tego punktu uwzględnia rosnącą rolę organizacji pozarządowych jako podmiotów aktywnie współkształtujących polityki międzynarodowe. Wspólne działania rzecznicze i eksperckie NGO i MSZ – zarówno na poziomie formalnym, jak i w ramach nieformalnych grup roboczych – przyczyniają się do zwiększenia skuteczności obecności Polski w procesach decyzyjnych, w których administracja publiczna często nie ma bezpośredniego mandatu lub głosu. Taka współpraca wzmacnia spójność przekazu, podnosi jakość prezentowanych argumentów i zwiększa wiarygodność Polski jako partnera wspierającego standardy prawa międzynarodowego, praw człowieka oraz demokracji.	<i>Dodanie nowego punktu:</i> 6) Wspieranie udziału Polski w formowaniu polityk, strategii i programów realizowanych przez instytucje międzynarodowe, takie jak ONZ, Komisja Europejska, Rada Europy, OBWE oraz inne organizacje międzyrządowe i fora wielostronne – poprzez wspieranie działań rzeczniczych, eksperckich i sieciujących organizacji społeczeństwa obywatelskiego, których celem jest aktywny udział w międzynarodowych procesach decyzyjnych, konsultacyjnych i programowych, a także współpraca z MSZ w ramach wspólnej dyplomacji publicznej.
5	Rozdział VI. Priorytetowe zadania publiczne dodanie podpunktu w punkcie 5) Promocja praw człowieka i	Wskazane działania w obszarze promocji praw człowieka są kluczowe dla obecności Polski w strukturach międzynarodowych. Warto je uzupełnić o zapis, który zachęca do wspierania udziału polskich organizacji w mechanizmach ochrony praw człowieka – takich jak ciała traktatowe ONZ czy grupy robocze Rady Europy. Organizacje te dzielą się dobrymi praktykami wypracowanymi w Polsce i współtworzą międzynarodowe standardy. Ich	<i>dodanie podpunktu:</i> d) wspieranie udziału polskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego w działaniach oraz mechanizmach ochrony praw człowieka funkcjonujących w ramach organizacji międzynarodowych, w tym ONZ, Rady Europy i OBWE, zwłaszcza w zakresie przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji, mowy nienawiści oraz przestępstw z nienawiści, w tym

	demokracji m.in. poprzez:	zaangażowanie wzmacnia pozytywny wizerunek Polski jako państwa aktywnie promującego prawa człowieka i demokrację na arenie międzynarodowej.	o podłożu antysemickim, islamofobicznym, romofobicznym czy innym.
6	Rozdział VII. Sposób realizacji Programu akapit pierwszy na stronie 10 , wypunktowane są Realizacja programu polegać będzie w znacznej mierze na:	Dodanie tego punktu uwzględnia rosnącą rolę organizacji pozarządowych jako podmiotów aktywnie współkształtujących polityki międzynarodowe. Wspólne działania rzecznicze i eksperckie NGO i MSZ – zarówno na poziomie formalnym, jak i w ramach nieformalnych grup roboczych – przyczyniają się do zwiększenia skuteczności obecności Polski w procesach decyzyjnych, w których administracja publiczna często nie ma bezpośredniego mandatu lub głosu.	dodanie wypunktowania: • prowadzenie wspólnych działań rzeczniczych,
7	Rozdział VII. Sposób realizacji Programu dodanie punktu w sekcji Program w poszczególnych obszarach priorytetowych zadań publicznych wymienionych w pkt VI realizowany będzie poprzez:	Wymienione sposoby działania realnie wspierają osiągnięcie szczegółowego celu: Wspieranie udziału Polski w formowaniu polityk, strategii i programów realizowanych przez instytucje międzynarodowe, takie jak ONZ, Komisja Europejska, Rada Europy, OBWE oraz inne organizacje międzyrządowe i fora wielostronne – poprzez wspieranie działań rzeczniczych, eksperckich i sieciujących organizacji społeczeństwa obywatelskiego, których celem jest aktywny udział w międzynarodowych procesach decyzyjnych, konsultacyjnych i programowych, a także współpraca z MSZ w ramach wspólnej dyplomacji publicznej.	dodanie: Ad 6: • mapowanie działań i polskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego aktywnych na arenie międzynarodowej oraz przygotowanie corocznej publikacji prezentującej ich aktywność, dobre praktyki i rezultaty działań rzeczniczych, eksperckich i sieciujących, wraz z promocją publikacji wśród ministerstw, placówek dyplomatycznych oraz innych interesariuszy publicznych; • realizowanie warsztatów i szkoleń oraz publikacja rekomendacji dla osób pracujących w administracji publicznej z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzenia wspólnych działań rzeczniczych; • realizację konkursów ofert w obszarze uczestnictwa NGO w pracach ciał międzynarodowych, w tym finansowanie opłat członkowskich, akredytacji oraz organizacji delegacji rzeczniczych i eksperckich; • realizację konkursów ofert w obszarze organizacji wizyt studyjnych dla organizacji pozarządowych w instytucjach międzynarodowych posiadających siedziby zarówno w kraju jak i zagranicą; • zapewnianie wsparcia logistycznego i merytorycznego przez polskie placówki dyplomatyczne i konsularne, umożliwiającego efektywny udział organizacji społeczeństwa obywatelskiego w międzynarodowych inicjatywach i spotkaniach np. poprzez

			nieodpłatne udostępnienie pomieszczeń na potrzeby działań rzeczniczych; - inicjowanie i organizowanie regularnych spotkań informacyjnych i strategicznych pomiędzy MSZ a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, służących budowaniu wspólnych kierunków działań rzeczniczych i dyplomacji publicznej oraz wzmacnianiu spójności i skuteczności polskiej obecności na arenie międzynarodowej; - promowanie współpracy i dialogu pomiędzy MSZ a NGO w ramach wspólnej dyplomacji publicznej, wzmacniając tym samym spójność i skuteczność polskiej obecności na arenie międzynarodowej.
8	Rozdział X. Sposób oceny realizacji Programu	Uwzględnienie opinii organizacji pozarządowych w procesie oceny realizacji Programu pozwala nie tylko na bieżące reagowanie na potrzeby partnerów społecznych, ale także na lepsze dopasowanie działań MSZ do dynamicznie zmieniającego się kontekstu międzynarodowego. Systematyczne zbieranie danych poprzez ankiety oraz analiza odczuwalnych efektów współpracy umożliwia identyfikację realnych postępów i barier, co wzmacnia transparentność, efektywność oraz długofalowy charakter wspólnych działań.	<i>zastąpienie akapitu z rozdziału następującym:</i> Ocena realizacji Programu będzie przeprowadzana corocznie we współpracy z organizacjami pozarządowymi, z którymi MSZ współpracował lub które korzystały z jego zasobów. Podstawą oceny będzie m.in. ankieta ewaluacyjna, przygotowana z myślą o zebraniu opinii na temat jakości współpracy oraz identyfikacji zauważalnych postępów. Roczne sprawozdania z realizacji Programu będą publikowane na stronie internetowej MSZ

Inne uwagi/opinie:

Cele szczegółowe Programu odpowiadają wyzwaniom i kierunkom współpracy MSZ z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Warto jednak uzupełnić je o zapisy systemowo odzwierciedlające rosnącą rolę NGO w dyplomacji publicznej i międzynarodowej. Organizacje te odgrywają coraz istotniejszą rolę jako partnerzy merytoryczni i rzecznicy wartości demokratycznych oraz praw człowieka na forach międzynarodowych. Ich udział w procesach konsultacyjnych, pracach grup eksperckich czy działaniach sieciujących – także niezależnie od środków grantowych – może znacząco wzmacniać skuteczność i widoczność polskiej polityki zagranicznej. Wspólne inicjatywy z MSZ, oparte na dialogu i partnerstwie, pozwalają zwiększyć spójność przekazu i lepiej promować polską perspektywę.

W związku z obserwowanym ograniczeniem dostępu do środków zagranicznych, w tym zakończeniem finansowania ze źródeł amerykańskich oraz zmniejszeniem dostępności funduszy unijnych, postulujemy utworzenie dedykowanej linii wsparcia – finansowego i niefinansowego – dla organizacji podejmujących działania rzecznicze i eksperckie na arenie międzynarodowej. Tego rodzaju instrument stanowiłby realne wzmocnienie potencjału polskich NGO oraz wsparcie dla strategicznych celów MSZ. Równocześnie proponujemy uwzględnienie w systemie monitoringu Programu wskaźników dotyczących liczby organizacji wspartych w działaniach międzynarodowych oraz analizę jakościowej zmiany w ich oddziaływaniu. Placówki dyplomatyczne powinny być w tym procesie aktywnym partnerem, wspierającym działania organizacji obywatelskich na rzecz promocji interesów i wartości reprezentowanych przez Polskę.

Piotr Kwapisiewicz

Prezes Zarządu

Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent